

Agendapunt :  
Voorstelnummer :  
Raadsvergadering : 11 december 2014  
Naam opsteller : Monique Klaver-Blankendaal  
Informatie op te vragen bij : Monique Klaver-Blankendaal  
Portefeuillehouder(s) : Jan Mesu  
Zaaknummer : BB14.00465  
Registratienummer : RAAD140182

Onderwerp: Opdracht sociale teams in 2015

**Aan de raad,**

<b>Beslispunt:</b>	<p>De raad besluit de opdracht voor de sociale teams in 2015 vast te stellen, waarbij:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Het sociaal team de toegang is voor hulp aan inwoners in een kwetsbare positie binnen de gemeente</li><li>- Het sociaal team inzet op eigen mogelijkheden en de mogelijkheden binnen het eigen netwerk van onze inwoner</li><li>- Het sociaal team een verbindende rol heeft tussen de verschillende professionals die lokaal werkzaam zijn</li><li>- Het sociaal team de sociale cohesie in de wijk/kern versterkt</li><li>- Het sociaal team individuele en collectieve signalen in de wijk/kern oppikt en vertaalt in preventieve inzet en/of algemene voorzieningen.</li></ul>
--------------------	---

### **1. Waar gaat dit voorstel over?**

Hierbij leggen wij de opdrachtformulering voor de sociale teams in de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo (hierna: BUCH) in 2015 aan u voor.

Vanaf 1 januari 2015 vormen sociale teams de toegang tot hulp en ondersteuning. Er wordt toegewerkt naar een nieuwe structuur waarmee hulpvragen van inwoners van jong tot oud op een integrale wijze worden beantwoord. Daarnaast hebben sociale teams de taak om de samenwerking tussen lokaal werkzame professionals te stimuleren en de sociale cohesie en informele netwerken in hun werkgebied te versterken. Hierbij staat de eerder geformuleerde doelstelling centraal:

*We streven naar een maatschappij waarin onze inwoners zelfredzaam zijn, eigen regie kunnen voeren en zich bij elkaar betrokken voelen. Een maatschappij die de mogelijkheden biedt aan haar inwoners om individueel en collectief tot ontplooiing te komen. Daar waar inwoners kwetsbaar zijn faciliteert de gemeente dat inwoners ondersteuning vinden zodat zij weer zelfredzaam worden en zoveel mogelijk op eigen kracht mee kunnen blijven doen in de samenleving.*

### **Starten met groeimodel sociale teams**

Op 1 januari 2015 starten de BUCH gemeenten met het werken met sociale teams. De gemeente voert de regie op de sociale teams. Er is sprake van een groeimodel. Het functioneren van de sociale teams wordt gemonitord. 2015 is een ontwikkeljaar, daarom

zullen er geen onomkeerbare stappen worden gezet en kan de opdracht en de opzet van de sociale teams in 2015 worden aangescherpt en/of aangepast.

#### Ondersteuning dichtbij

Een belangrijke pijler van het BUCH integraal toegangsmodel is dat de ondersteuning dichtbij de inwoner wordt geboden. De mogelijkheden en het netwerk van inwoners, het bevorderen van gebruik van algemene voorzieningen en het bestaande netwerk van organisaties staan hierbij centraal. Wanneer inwoners op eigen kracht geen oplossing kunnen vinden voor hun probleem en de weg naar de juiste hulpverlening niet zelf weten te vinden, ondersteunen de medewerkers van het sociaal team de inwoner. Het sociaal team is niet iets extra's, maar in plaats van bestaande activiteiten.

#### Samenstelling sociaal team

De gemeente voert regie op de sociale teams en werkt samen met partners die lokaal actief zijn.

In elk sociaal team zijn kennis en vaardigheden beschikbaar op minimaal de volgende onderwerpen:

- Sociale participatie en wonen
- Gezin, opvoeden, opgroeien en ouder worden
- Werk en inkomen, financiële problematiek, minimabeleid
- Cliëntondersteuning bij geestelijke gezondheidszorg, lichamelijke of verstandelijke beperkingen
- Welzijn, maatschappelijke ondersteuning
- Veiligheid en drangaanpak, bemoeizorg.

#### Expertnetwerk

Het sociaal team zal lokaal een netwerk van professionals vormen. Het streven is dat de verschillende 1<sup>e</sup> en 2<sup>e</sup> lijns instellingen die lokaal actief zijn, korte lijnen hebben en signalen uitwisselen. In sommige gevallen is de deskundigheid van experts nodig om goed te kunnen beslissen over de inzet van hulp. Het sociaal team zal een of meerdere contactpersonen hebben die (informeel, bijvoorbeeld telefonisch) voor advies geraadpleegd kunnen worden. Daarnaast kan het sociaal team in specifieke gevallen experts van instellingen consulteren om te komen tot een passende maatwerkvoorziening (bijvoorbeeld door een expert mee te vragen op huisbezoek).

#### De opdracht voor het sociaal team in 2015

De opdracht voor de sociale teams in 2015 bestaat uit een aantal kaders. Deze kaders worden in de volgende paragrafen kort beschreven.

#### Toegang tot ondersteuning en hulp aan inwoners in een kwetsbare positie

De sociale teams zijn laagdrempelig toegankelijk, slagvaardig, kennen een platte organisatiestructuur en handelen via het principe 1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur. Waar dit nodig is wordt de ondersteuningsvraag breed uitgevraagd. Enkele grondbeginselen voor de uitvoering van de taken van medewerkers van de sociale teams zijn:

- De medewerker van het sociaal team is de vaste contactpersoon en aanspreekpunt voor de inwoner
- Bij een enkelvoudige vraag wordt deze door één medewerker simpel en snel, eenvoudig en met goede kwaliteit afgerond
- Bij een meervoudige vraag wordt deze met collega's uit het sociaal team behandeld en met goede kwaliteit afgerond.

De medewerkers zijn op hun eigen vakgebied bevoegd om te beslissen over de inzet van specialistische ondersteuning.

#### Inzetten op eigen mogelijkheden en de mogelijkheden binnen het eigen netwerk

De sociale teams hebben de opdracht om uit te dragen dat het wenselijk en noodzakelijk is om te normaliseren en problemen zo veel mogelijk op te lossen in samenwerking met het bestaande sociaal netwerk. De nadruk zal liggen op mogelijkheden van inwoners in plaats van op beperkingen. Ook kijken medewerkers van het sociaal team naar wat een inwoner zelf kan bijdragen (wederkerigheid). Sociale teams zetten in op laagdrempelige algemene en collectieve voorzieningen en investeren in preventie om te voorkomen dat 2<sup>e</sup> lijns zorg nodig is. Indien onze inwoner geen eigen mogelijkheden heeft en ook binnen het eigen netwerk geen mogelijkheden zijn om de ondersteuningsvraag op te lossen is het sociaal team aanwezig als vangnet.

#### Verbinden professionals die lokaal actief zijn

Het sociaal team is een netwerkstructuur van generalisten en professionals die zich richten op de verbinding en samenwerking met alle partijen die lokaal actief zijn bij ondersteuning en hulpverlening. Signalen die bij anderen binnenkomen worden doorgegeven aan het team. Het sociaal team zoekt samenwerking met huisartsen en wijkverpleegkundigen.

#### Versterken sociale cohesie in wijk/kern

Om met de 0<sup>e</sup> en 1<sup>e</sup> lijn zoveel mogelijk ondersteuning te kunnen bieden, is het noodzakelijk om te investeren in de samenwerking met bestaande informele netwerken en om deze netwerken te versterken. Sociale teams hebben de opdracht om de sociale cohesie in hun werkgebied te bevorderen, bijvoorbeeld door vrijwilligersorganisaties en bewonersverenigingen te ondersteunen en te versterken. Hierdoor wordt een netwerk van professionals en burgers gevormd, die elkaars aanbod kennen, korte lijnen hebben en van elkaar leren.

#### Signalen oppikken en vertalen

Het sociaal team werkt outreachend. Het team heeft als opdracht individuele en collectieve problemen te signaleren en daar slagvaardig op te reageren. Het team pikt signalen op van inwoners, maar maakt daarvoor ook gebruik van het professionals die reeds in de buurt aan het werk zijn (overige vindplaatsen). Zo nodig gaat een professional uit het sociaal team langs bij een inwoner om een signaal te onderzoeken

#### Lokale invulling

Iedere gemeente is verschillend. Per gemeente zijn daarom verschillende accenten te benoemen die binnen de sociale teams om speciale aandacht zullen vragen.

#### Accenten gemeente Bergen

De gemeente Bergen bestaat uit drie kernen, te weten Bergen, Schoorl en Egmond. Binnen de gemeente Bergen zal worden gewerkt met drie sociale teams. Elke kern heeft een eigen karakter en ook de wijken daarbinnen verschillen weer van elkaar. Wel zijn er enkele overlappende kenmerken en thema's die in alle drie de kernen spelen, zo bleek uit de deskresearch en de bijeenkomsten met bewoners, aanbieders en gemeente:

- Vergrijzing en wegtrekken van jongeren, en hierdoor met de vergrijzing samenhangende dementie-problematiek
- Voorzieningen op teveel afstand
- Mensen hebben zorg voor elkaar en helpen elkaar in de oudere kernen. Het gevoel is dat dat in de nieuwe wijken en voor inwoners die nieuw in de gemeente komen niet geldt

- Door het toeristisch karakter is veel huizenbezit in handen van toeristen (geldt voor de kustlocaties)
- Er is werkeloosheid, alcohol en drugsproblematiek, maar men vraagt moeilijk hulp aan derden
- Er is sprake van verborgen armoede
- Eenzaamheid is een probleem omdat er veel ouderen en weinig gezinnen wonen
- Onbekendheid met het bestaande zorgaanbod

De meest in het oog springende vraagstukken die in de drie kernen van Bergen naar voren komen en waarop in 2015 de nadruk ligt:

- er is behoefte aan zorg en ondersteuning dichtbij die toegankelijk is voor alle bewoners. Het voorzieningenniveau neemt af en de uitgestrektheid van de regio heeft als nadeel dat de zorg niet altijd dicht bij huis is;
- er is veel aanbod in de kernen en wijken, maar deze bestaande voorzieningen moeten beter op elkaar afgestemd worden om er optimaal gebruik van te kunnen maken;
- iedere situatie is verschillend, daarom is maatwerk voor iedere bewoner nodig: vraaggericht werken moet het uitgangspunt zijn;
- er kan meer ingezet worden op de kracht van de burger en op wederkerigheid, dus wat kan de bewoner doen voor de wijk.

#### Accenten gemeente Uitgeest

Uitgeest is een relatief kleine gemeente. De gemeente is overzichtelijk. Er zal worden gewerkt met één sociaal team. Voor Uitgeest zijn de volgende aandachtspunten geformuleerd:

- Bekendheid vergroten van ondersteuning mantelzorg
- Relatief veel jeugd in de GGZ, streven naar betere afstemming organisaties
- Zorg voor verstandelijk gehandicapten
- Voorkomen/bestrijden sociaal isolement ouderen
- Versterken preventieve activiteiten
- Verder ontwikkelen jeugd- en jongerenwerk.

#### Accenten gemeente Castricum

In de gemeente Castricum wonen relatief veel inwoners van 65 jaar en ouder. In de gemeente als geheel is 25 procent van de bevolking 65+. Het aantal huishoudens met kinderen ligt lager dan het landelijk gemiddelde. Ruim 23 procent van de huishoudens in de gemeente bestaat uit huishoudens met kinderen.

#### *Sociaal team gemeente Castricum*

De gemeente Castricum zal starten met 1 sociaal team voor de gehele gemeente. Het sociaal team zal worden gevormd door de Wmo-consulenten en de consulenten Werk en inkomen van de gemeente, MEE Noordwest-Holland, Stichting Welzijn Castricum, Socius Maatschappelijk Dienstverleners en de Jeugd & Gezinscoaches van het CJG Castricum. Ook onder andere MaatjeZ Centrum voor Mantelzorg en de 'white label' wijkverpleegkundige van VGZ krijgen een rol binnen het netwerk van het sociaal team.

In het voorjaar heeft Movisie samen met inwoners, vrijwilligers en professionals per kern de vraagstukken en aandachtspunten op het gebied van zorg en welzijn in kaart gebracht. Het sociaal team krijgt de opdracht om deze aandachtspunten mee te nemen in de werkwijze. De kernen verschillen qua inwoneraantal en bevolkingssamenstelling, maar de aandachtspunten die zijn geformuleerd komen sterk overeen. De belangrijkste aandachtspunten uit het onderzoek van Movisie zijn:

- Relatief veel ouderen/gepensioneerden en mensen met een beperking
- Drugs- en alcoholproblematiek onder jongeren
- Verdwijning winkelvoorzieningen voor dagelijkse boodschappen in de kleinere kernen
- Beperkte beschikbaarheid openbaar vervoer in de kleinere kernen.
- Weinig bekendheid/zichtbaarheid van wat er wel aan voorzieningen is
- Weinig of een afname van de sociale cohesie en betrokkenheid en/of weinig openheid naar nieuwkomers
- Een behoefte aan ontmoetingsplaatsen in de kleinere kernen t.b.v. onderlinge verbinding
- Verborgene problematiek

#### Accenten gemeente Heiloo

Heiloo is een compacte en overzichtelijke gemeente en gaat daarom, met ingang van 1 januari 2015, werken met één sociaal team. In Heiloo bestaat het sociaal team bij de start uit medewerkers van de gemeente, waaraan de maatschappelijke partners MEE, de Wering en de Stichting Welzijn Heiloo gekoppeld zijn.

Heiloo heeft, gemeten naar haar omvang, een hoog voorzieningenniveau op het gebied van welzijn, sport en kunst- en cultuur. Deze voorzieningen steunen voor een groot deel op de vele vrijwilligers die in Heiloo actief zijn. In februari 2014 heeft de gemeente onderzoek gedaan naar de sociale samenhang, leefbaarheid en buurtparticipatie onder inwoners van Heiloo. Daaruit bleek dat bijna driekwart van de inwoners redelijk positief zijn over hun buurt, hun burens en de voorzieningen. Veel burens helpen elkaar al als het gaat om kleinigheden (zoals de planten water geven, post bewaren, et cetera). Ruim één op de tien helpt elkaar al met klusjes rond het huis of in de tuin. Intensieve vormen van burenhulp, zoals het huis helpen schoonhouden, medicijnen halen of persoonlijke verzorging, vindt praktisch niet plaats.

Specifieke aandachtspunten zijn:

- De helft van de inwoners die ondersteuning nodig heeft in werk en inkomen is ouder dan 45 jaar tot 65 jaar en is alleenstaand;
- Veel jongeren en hun ouders lossen problemen eerst op met eigen kracht waardoor, als het echt niet meer gaat, de meeste ondersteuningsvragen zwaardere zorg omvat (psychiatrische problematiek);
- Verhoogde toeleiding naar beschermd wonen (via Alkmaar);
- Ongeveer 30% van de geïndiceerde cliënten met extramurale begeleiding is ouder dan 70 jaar, waarbij nadruk ligt op psychische en lichamelijke verzorging. Bij deze groep is de afstemming met een wijkverpleegkundige erg belangrijk.

#### **2. Wat besluit de raad/wat krijgt de raad als hij “ja” zegt?**

Als de raad akkoord gaat besluit de raad de opdracht voor de sociale teams in 2015 vast te stellen, waarbij:

- Het sociaal team de toegang is voor hulp aan inwoners in een kwetsbare positie binnen de gemeente
- Het sociaal team inzet op eigen mogelijkheden en de mogelijkheden binnen het eigen netwerk van onze inwoner
- Het sociaal team een verbindende rol heeft tussen de verschillende professionals die lokaal werkzaam zijn
- Het sociaal team de sociale cohesie in de wijk/kern versterkt
- Het sociaal team individuele en collectieve signalen in de wijk/kern oppikt en vertaalt in preventieve inzet en/of algemene voorzieningen.

**3. Waarom wordt dit onderwerp nu aan de raad voorgelegd?**

- collegebevoegdheid:
- raadsbevoegdheid:
- opiniërend:
- kaderstellend:
- maatschappelijk urgent:
- budgetrecht:
- anders, nl.:

**4. Wie heeft er allemaal met de beslissing van de raad van doen?**

Inwoners willen graag duidelijkheid waar zij in 2015 met hun ondersteuningsvraag terecht kunnen. Een aandachtspunt is dat we er als gemeente kwetsbare inwoners in beeld hebben, zodat zij ook na de transitie de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

**Regionale samenwerking**

- vindt plaats met gemeenten in BUCH verband.
- is onderwerp van onderzoek met gemeenten:
- wordt nog niet onderzocht, biedt wel mogelijkheden omdat:
- komt hier niet voor in aanmerking omdat:

**Burgerparticipatie: ja**

In de onderzoeken gedaan door Movisie zijn bewust de inwoners betrokken. Enerzijds om informatie te krijgen over de behoefte, anderzijds om ook draagvlak te creëren voor de veranderingen.

Ervaringen van onze inwoners worden uitgevraagd in klanttevredenheidsonderzoeken.

**Externe communicatie: ja**

Onze partners in de sociale teams worden geïnformeerd over het besluit van de raad. De communicatie rondom sociale teams zal in een apart communicatieplan worden beschreven.

**Extern overleg gevoerd met:** Gemeenten BUCH en maatschappelijke partners

**5. Waaruit bestaan de andere mogelijkheden om het doel te bereiken?**



Andere mogelijkheden om het doel te bereiken zijn:

- Sociale teams behandelen alleen aanvragen en worden niet ingezet op het vlak van signaleren en preventie. Het risico van deze mogelijkheid is dat er onvoldoende versterking in de wijk en buurt plaatsvindt, waardoor doelstellingen op het versterken van eigen kracht en zelfredzaamheid niet kunnen worden gehaald.
- Er zijn verschillende mogelijkheden voor de vorm van een sociaal team. Er zijn gemeenten die de regie van het sociale team uitbesteed hebben aan maatschappelijke partners (bijvoorbeeld Zaanstad). De maatschappelijke partner krijgt de opdracht tot het vormen van een team en zorgt voor de complete uitvoering. De gemeente neemt zelf geen deel. Als nadeel hieraan kleeft dat je als gemeente minder zicht hebt op de uitvoering en de hiermee gepaard gaande kosten.
- Medewerkers van een team kunnen op verschillende manieren in dienst van het team zijn: bijvoorbeeld via bestaande subsidierelaties, via detachering uit moederorganisaties, in dienst van de gemeente of van een speciale uitvoeringsorganisatie. Op dit moment maken wij gebruik van een combinatie van leden in gemeentelijke dienst en leden vanuit bestaande subsidierelaties. In de loop van de tijd zal onderwerp van evaluatie zijn welke constructie het meest effectief is.

**6. Wanneer wordt de beslissing van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?**

Met ingang van 1 januari 2015 zijn in alle BUCH gemeenten 1 of meerdere sociale teams actief. Medio 2015 vindt per team een eerste evaluatie plaats. Op basis van deze evaluatie wordt de werkwijze aangescherpt.

**7. Welke middelen zijn met dit voorstel gemoeid?**

Er zijn geen aparte middelen gemoeid met dit voorstel.

Zijn er externe subsidiebronnen en welke zijn dit?

In de provincie Noord-Holland is middels een RSA- subsidie een subsidie toegekend aan de kenniskring sociale wijkteams. De BUCH gemeenten zijn hierin vertegenwoordigd

**8. Waarom moet de raad dit besluit met deze mogelijke oplossing nemen?**

De nieuwe taken die de gemeenten krijgen vragen om een nieuwe manier van werken. De Kanteling binnen de Wmo heeft goede resultaten laten zien. Door het op deze wijze te gaan werken met sociale teams wordt deze manier van werken verder gebracht binnen het gehele sociale domein.

**Bijlagen:**

Bijlage 1: Onderzoek Movisie Castricum

Bijlage 2: Onderzoek Movisie Bergen

Bijlage 3: Raadsbesluit opdracht sociale teams in 2015

Bergen, 4 november 2014

College van Bergen

drs. W.J.M. Bierman  
secretaris

drs. H. Hafkamp  
burgemeester